

Trwałe determinanty ubóstwa

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych problemów społecznych, dlatego też walka z nim jest celem wielu programów społecznych i charytatywnych. W procesie kształtowania programów zwalczania ubóstwa jest wykorzystywana wiedza o jego determinantach (np. na jej podstawie tworzone są profile ubóstwa, wykorzystywane do wspierania decyzji o przydziale pomocy określonym grupom, por. Ravillon, 1996; Haughton i Khandker, 2009).

Jednakże, ubóstwo jest złożonym problemem i nie ma jednej, ogólnie przyjętej definicji (por. Panek, 2011), a wpływ i istotność determinant mogą być różne w zależności od wybranej definicji ubóstwa. Celem pracy jest zbadanie, które z czynników mają wpływ na zagrożenie ubóstwem dla różnych jego definicji (oraz wynikających z tych definicji sposobów identyfikacji osób ubogich) i sprawdzenie czy istnieje grupa czynników, mających trwały (tzn. niezależny od definicji) wpływ na zagrożenie ubóstwem. Główna hipoteza badawcza weryfikowana w pracy została sformułowana następująco:

Wyniki modelowania determinant ubóstwa będą spójne (tzn. podobny zestaw zmiennych będzie istotnymi predyktorami ubóstwa) w grupie metod identyfikacji ubogich opartych na czynnikach monetarnych, ale uzyskane w ten sposób wyniki będą się różnić od tych uzyskanych w modelowaniu przy założeniu wielowymiarowego ujęcia ubóstwa.

Hipoteza ta zostanie zweryfikowana zarówno dla ubóstwa w ujęciu statycznym (analiza determinant ubóstwa w danym momencie czasu) oraz dynamicznym (analiza determinant trwałości ubóstwa na przestrzeni kolejnych okresów). Do weryfikacji postawionej hipotezy badawczej zostaną wykorzystane metody ekonometryczne – w przypadku ubóstwa w ujęciu statycznym będą to modele binarnej regresji logistycznej, a w przypadku ujęcia dynamicznego – modele wielomianowej regresji logistycznej. Aby przeprowadzić analizę odporności uzyskanych wyników (ze względu na zjawisko niepewności w zakresie poprawnej specyfikacji modelu) wykorzystana zostanie metoda Bayesowskiego Uśredniania Modeli (*Bayesian Model Averaging – BMA*, por. Hoeting et al. 1999). Analizy w pracy zostaną przeprowadzone przy użyciu danych z polskiego badania panelowego „Diagnoza Społeczna” (por. Rada Monitoringu Społecznego, 2015).

Na podstawie dotychczas uzyskanych wyników można wskazać grupę zmiennych, które są istotnymi determinantami ubóstwa dla każdej z trzech rozważanych w pracy definicji

ubóstwa (ubóstwo obiektywne, subiektywne oraz wielowymiarowe – deprivacja materialna). Zarówno dla ubóstwa w ujęciu dynamicznym jak i statycznym takimi zmiennymi są poziom wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, obecność osoby bezrobotnej w gospodarstwie domowym oraz przynależność gospodarstwa domowego do grupy gospodarstw utrzymujących się z niedochodowych źródeł utrzymania lub grupy gospodarstw rencistów. Wpływ i istotność pozostałych rozważanych zmiennych są zależne od przyjętej definicji ubóstwa.

Otrzymane w pracy wyniki mogą być pomocne w procesie projektowania programów przeciwdziałającym ubóstwu – pozwolą one na zrozumienie w jakim stopniu wybór definicji ubóstwa ma wpływ na rezultaty modelowania, a co za tym idzie na tworzenie profili ubóstwa i kształtowanie programów pomocowych.

Literatura

Haughton, J., Khandker, S. R. (2009). *Handbook on poverty+ inequality*. World Bank Publications

Hoeting, J. A., Madigan, D., Raftery, A. E., Volinsky, C. T. (1999). *Bayesian model averaging: a tutorial*. *Statistical science*, 382–401.

Panek T. (2011), *Ubóstwo, wykluczenie społeczne i nierówności. Teoria i praktyka pomiaru*. Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa

Rada Monitoringu Społecznego (2015). *Diagnoza społeczna: zintegrowana baza danych*. www.diagnoza.com [dostęp 2019/01/27]

Ravallion, M. (1996). *Issues in measuring and modeling poverty*. The World Bank.